

PROFESINIO ORIENTAVIMO TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato profesinio orientavimo teikimo planavimo ir koordinavimo, organizavimo ir administravimo, karjeros specialistų pasiskirstymo bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose (toliau kartu – Švietimo įstaigos) tvarką.

2. Profesinis orientavimas švietimo sistemoje vykdomas teikiant asmenims ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas, o užimtumo rėmimo sistemoje teikiant asmenims profesinio informavimo, profesinio konsultavimo ir profesinės karjeros planavimo paslaugas (toliau kartu – Profesinis orientavimas).

3. Profesinis informavimas vykdomas remiantis Aprašo 6 punkte nurodytuose įstatymuose įtvirtintomis profesinio informavimo nuostatomis, taip pat vykdomos veiklos, kurios padeda pažinti profesijas, jų ypatumus ir karjeros galimybes, įtraukiant asmenis į praktinę, pažintinę veiklą įmonėse, institucijose ar organizuojant veiklas profesinio mokymo įstaigose ir sektoriniuose profesinio mokymo centruose (toliau – Profesinis veiklinimas).

4. Profesinį orientavimą teikiančios Švietimo įstaigos ir kitos institucijos privalo užtikrinti Profesinio orientavimo kokybę.

5. Profesinis orientavimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme įtvirtintais principais, taip pat laikantis šių principų:

5.1. prieinamumo – Profesinis orientavimas teikiamas visiems asmenims, užtikrinant lygias galimybes;

5.2. nešališkumo – Profesinis orientavimas vykdomas neproteguojant savo ar kitų interesų;

5.3. laisvo pasirinkimo ir asmeninės atsakomybės – kiekvienas asmuo savarankiškai apsisprendžia dėl asmeninės karjeros perspektyvų, priima su mokymusi ir karjera susijusius sprendimus;

5.4. aktualumo – Profesinis orientavimas vykdomas remiantis aktualia ir patikima informacija apie situaciją darbo rinkoje, naudojantis Nacionalinės žmogiškųjų išteklių stebėsenos duomenimis, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) atliekamomis darbo rinkos prognozėmis, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos inicijuojamomis kasmetinėmis darbdavių apklausomis, taip pat atsižvelgiant į 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plano patvirtinimo“, įtvirtintus augimo rodiklius;

5.5. individualizavimo – Profesinis orientavimas vykdomas atsižvelgiant į individualius kiekvieno asmens poreikius.

6. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Švietimo įstatyme, Profesinio mokymo įstatyme, Užimtumo įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS PROFESINIO ORIENTAVIMO TEIKIMO PLANAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

7. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, planuodama ir koordinuodama Profesinį orientavimą, bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

8. Profesiniam orientavimui koordinuoti sudaroma nuolatos veikianti koordinacinė grupė (toliau – Koordinacinė grupė), kurios sudėtį tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Koordinacinę grupę sudaro 12 asmenų: po 1 asmenį deleguoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos karjeros specialistų asociacija, Užimtumo tarnyba, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras, 1 asmenį Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos prašymu deleguoja Lietuvos universitetų rektorių konferencija ir Lietuvos kolegijų direktorių konferencija bendru sutarimu; 2 asmenis, atstovaujančius darbdavių organizacijoms, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos prašymu deleguoja Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje esančios darbdavių organizacijos bendru sutarimu, 1 asmenį – Jaunimo reikalų taryba, 1 asmenį – Nevyrtaisybinių organizacijų taryba. Kiekviena atstovus į Koordinacinę grupę deleguojanti pusė pateikia ir pakaitinį Koordinacinės grupės narį. Koordinacinės grupės veiklą koordinuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

9. Koordinacinė grupė pirmo posėdžio metu patvirtina Koordinacinės grupės darbo reglamentą.

10. Koordinacinė grupė vykdo šias funkcijas:

10.1. atsižvelgdama į turimus Profesinio orientavimo stebėsenos duomenis, vertina Profesinio orientavimo būklę, svarsto Profesinio orientavimo prioritetines plėtros ir veiklos kryptis ir teikia siūlymus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai;

10.2. vertina Švietimo įstaigų ir kitų institucijų vykdomas Profesinio orientavimo priemones ir teikia siūlymus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl esamų priemonių tobulinimo ir naujų priemonių kūrimo;

10.3. analizuoja ir sprendžia kitus su Profesiniu orientavimu susijusius klausimus.

11. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos funkcijos Profesinio orientavimo srityje:

11.1. planuoja finansavimą ir užtikrina Profesinio orientavimo tęstinumą ir efektyvumą;

11.2. organizuoja Profesinio orientavimo stebėseną ir, remdamasi jos rezultatais, nustato Profesinio orientavimo teikimo prioritetines kryptis.

12. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos funkcijos Profesinio orientavimo srityje:

12.1. koordinuoja Profesinio orientavimo teikimą Užimtumo tarnyboje;

12.2. užtikrina Profesinio orientavimo, teikiamo Užimtumo tarnyboje, finansavimą.

III SKYRIUS

PROFESINIO ORIENTAVIMO ORGANIZAVIMAS IR ADMINISTRAVIMAS

13. Savivaldybės vykdomosios institucijos funkcijos:

13.1. užtikrina profesinio orientavimo procesą Švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, vadovaudamasi Aprašo priede patvirtintu Įstaigų, vykdančių bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, mokinių profesinio orientavimo paslaugų planu (toliau – Planas);

13.2. vadovaudamasi Aprašo IV skyriuje nustatyta karjeros specialistų pasiskirstymo Švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, tvarka, planuoja ir paskirsto lėšas reikiamam karjeros specialistų etatų skaičiui Švietimo įstaigoms, kurių savininko, dalininko teises ir pareigas įgyvendina savivaldybė ar kurioms savivaldybė skiria mokymo lėšas;

13.3. konsultuoja savivaldybės teritorijoje veikiančias Švietimo įstaigas Profesinio orientavimo teikimo klausimais;

13.4. skiria profesinio orientavimo koordinatorių savivaldybės teritorijoje, kuris atsako už savivaldybėje teikiamo Profesinio orientavimo koordinavimą ir bendradarbiavimo plėtojimą tarp

savivaldybės teritorijoje veikiančių Švietimo įstaigų ir kitų institucijų, teikiančių Profesinio orientavimą;

13.5. kaupia Profesinio orientavimo stebėsenai būtiną informaciją ir teikia ją Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui.

14. Švietimo įstaigų funkcijos:

14.1. užtikrina nenutrūkstamą Profesinio orientavimo teikimą jose besimokantiems ar studijuojantiems asmenims;

14.2. sudaro sąlygas karjeros specialistui, dirbančiam Švietimo įstaigoje, tobulinti kvalifikaciją;

14.3. teikdamos Profesinį orientavimą (išskyrus aukštąsias mokyklas) mokiniams, vadovaujasi Planu;

14.4. bendradarbiauja su Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru ir Užimtumo tarnyba dėl Profesinio orientavimo teikimo;

14.5. kaupia Profesinio orientavimo stebėsenai būtiną informaciją ir teikia ją Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui.

15. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro funkcijos:

15.1. užtikrina elektroninės Profesinio orientavimo platformos palaikymą bei plėtojimą ir Profesinio orientavimo teikimą pradėjusiems mokytis pagal pradinio ugdymo programą ir vyresniems asmenims;

15.2. teikia metodinę pagalbą ir konsultacijas savivaldybių profesinio orientavimo koordinatoriams, Švietimo įstaigoms, kitoms institucijoms ir Užimtumo tarnybai dėl Profesinio orientavimo teikimo;

15.3. užtikrina Profesinio orientavimo metodinių ir informacinių priemonių prieinamumą ir sklaidą;

15.4. plėtoja kvalifikacijos tobulinimo galimybes karjeros specialistams;

15.5. plėtoja Profesinio veiklinimo iniciatyvas šalyje;

15.6. vykdo Profesinio orientavimo stebėseną.

16. Užimtumo tarnybos funkcijos:

16.1. teikia Profesinį orientavimą asmenims nuo 14 metų Užimtumo įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka;

16.2. užtikrina Profesinio veiklinimo teikimą bendradarbiaudama su Švietimo įstaigų, išskyrus aukštąsias mokyklas, karjeros specialistais;

16.3. sudaro sąlygas karjeros specialistams tobulinti kvalifikaciją, kaip tai numatyta švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamuose reikalavimuose karjeros specialistams;

16.4. bendradarbiauja su Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru, savivaldybės vykdomąja institucija, Švietimo įstaigomis ir kitomis institucijomis dėl Profesinio orientavimo teikimo;

16.5. kaupia Profesinio orientavimo stebėsenai būtiną informaciją ir teikia ją Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui.

IV SKYRIUS

KARJEROS SPECIALISTŲ PASISKIRSTYMO ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE, IŠSKYRUS AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS, TVARKA

17. Karjeros specialistų švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, etatų pasiskirstymo santykis:

17.1. dirbančiųjų su 1–4 klasių mokiniais – 1:1 500 (1 karjeros specialistas 1 500 mokinių);

17.2. dirbančiųjų su 5–8 klasių mokiniais – 1:800 (1 karjeros specialistas 800 mokinių);

17.3. dirbančiųjų su 9–12 klasių mokiniais – 1:600 (1 karjeros specialistas 600 mokinių);

17.4. dirbančiųjų profesinio mokymo įstaigose, kurių savininkas ar vienas iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, santykis yra 1:800 (1 karjeros specialistas 800 mokinių). Jis

skaičiuojamas įvertinant mokinių, besimokančių pagal pirminio profesinio ir bendrojo ugdymo programas, skaičių.

18. Savivaldybės vykdomoji institucija, remdamasi karjeros specialistų švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, etatų pagal mokinių skaičių proporcija, nustatyta Aprašo 17 punkte, planuoja ir paskirsto lėšas karjeros specialisto etatų skaičiui Švietimo įstaigoms, kurių savininko, dalininko teises ir pareigas įgyvendina savivaldybė ar kurioms savivaldybė skiria mokymo lėšas.

19. Minimalus karjeros specialistų etatų skaičius Švietimo įstaigoje, išskyrus aukštąsias mokyklas, – 0,5 etato.

20. Savivaldybės vykdomoji institucija, įvertinusi karjeros specialistų etatų pasiskirstymą, nustatytą pagal Aprašo 17 punkto normas, priima sprendimą dėl didesnės ar mažesnės karjeros specialistų etatų dalies paskyrimo Švietimo įstaigai, neviršydama 10 procentų nuokrypio. Savivaldybės vykdomoji institucija neturi teisės nustatyti mažesnės etato normos, nei nustatyta Aprašo 19 punkte.

21. Savivaldybės vykdomoji institucija paveda Švietimo įstaigai, išskyrus aukštąsias mokyklas, įdarbinti karjeros specialistus, kurie aptarnautų kelias Švietimo įstaigas, kuriose nesusidaro minimalus karjeros specialistų etatų skaičius.

22. Savivaldybės vykdomoji institucija, siekianti užtikrinti platesnį Profesinio orientavimo prieinamumą, turi teisę padidinti karjeros specialistų etato normą, tenkančią Švietimo įstaigai, įskaitant tuos atvejus, kai, remiantis Aprašo 18 punkto nuostatomis, karjeros specialistų etato dalis Švietimo įstaigoje nesiekia minimalios karjeros specialistų 0,5 etato normos, skiriant papildomą finansavimą iš savivaldybės biudžeto lėšų.

23. Savivaldybėse, kuriose, įvertinus bendrą mokinių skaičių (įskaitant ir nevalstybinėse mokyklose besimokančius asmenis), bendras karjeros specialistų etatų skaičius yra mažesnis nei 0,5 etato, savivaldybėje steigama 0,5 etato norma visoms savivaldybėje esančioms Švietimo įstaigoms, išskyrus aukštąsias mokyklas.

24. Švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, kuriose Švietimo, mokslo ir sporto ministerija įgyvendina savininko, dalininko teises ir pareigas ir kuriose, įvertinus bendrą mokinių skaičių, bendras karjeros specialistų etatų skaičius yra mažesnis nei 0,5 etato, yra steigama minimali pusės etato norma.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Karjeros specialistų paslaugos Švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, finansuojamos įgyvendinant 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonę Nr. 12-003-03-05-01 „Įdiegti vieną langelį karjerai planuoti ir įgūdžiams tobulinti“, patvirtintą Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1016 „Dėl 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos patvirtinimo“:

25.1. 2022 m. rugsėjo 1 d. – 2023 m. gruodžio 31 d. lėšas skiriant iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos administruojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų. Tikslų lėšų suma, skiriama Profesiniam orientavimui teikti nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., apskaičiuojama remiantis 2022 m. gegužės 1 d. Mokinių registro duomenimis. Tikslų lėšų suma, skiriama Profesiniam orientavimui teikti nuo 2023 m. sausio 1 d., apskaičiuojama remiantis 2022 m. spalio 1 d. Mokinių registro duomenimis;

25.2. nuo 2024 m. sausio 1 d. lėšas skiriant iš valstybės biudžeto asignavimų.

26. Už karjeros specialistų atitiktį kvalifikaciniais reikalavimams atsako juos įdarbinusi Švietimo įstaiga ar kita institucija.

27. Teikiant Profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiami socialiniai partneriai, kurie:

27.1. dalyvauja organizuojant Profesinio orientavimo renginius;

- 27.2. dalyvauja organizuojant Profesinio veiklinimo renginius;
  - 27.3. dalyvauja rengiant Profesinio orientavimo metodines ir informacines priemones;
  - 27.4. informuoja darbdavius apie galimybes naudotis Profesinio orientavimo paslaugomis;
  - 27.5. vykdo kitas su Profesiniu orientavimu susijusias veiklas.
-

ĮSTAIGŲ, VYK DANČIŲ BENDROJO UGDYMO IR PROFESINIO MOKYMO PROGRAMAS, MOKINIŲ PROFESINIO ORIENTAVIMO PASLAUGŲ PLANAS

1.	Planas visiems mokiniams, besimokantiems mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programas, vieniems mokslo metams					
1.1.	Karjeros modelio grupės	1–4 kl.	5–8 kl.	I–II gimnazijos kl.	III–IV gimnazijos kl.	Skirta asmenims su intelekto negalia ir kitais specialiaisiais ugdymosi poreikiais
1.2.	Valandų skaičius mokslo metams vienai mokinių grupei	5 val.	9 val.	15 val.	15 val.	5–15 val. (pagal mokinio lygį)
		<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>
		Ugdymas karjerai – 3 val.	Ugdymas karjerai – 4 val.	Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymas karjerai – 3–6 val.
		Konsultavimas – 0 val.	Konsultavimas – 1 val.	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 0–3 val.
		Informavimas (įskaitant Profesinį veiklinimą) – 2 val.	Informavimas (įskaitant Profesinį veiklinimą) – 4 val.	Informavimas (įskaitant Profesinį veiklinimą) – 6 val.	Informavimas (įskaitant Profesinį veiklinimą) – 6 val.	Informavimas (įskaitant Profesinį veiklinimą) – 2–6 val.

2.	Planas visiems profesinio mokymo įstaigų mokiniams vieniems mokslo metams						
2.1.	Karjeros modelio grupės	Skirta mokiniams, siekiantiems pagrindinio išsilavinimo (mokantis pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį)	Skirta mokiniams, siekiantiems pagrindinio išsilavinimo ir kvalifikacijos (mokantis pagal pagrindinio ugdymo programą tik 10 kl.)	Skirta mokiniams, turintiems pagrindinį išsilavinimą ir siekiantiems tik kvalifikacijos (II arba III kvalifikacijų lygis) (mokosi tik pagal profesinio mokymo programas)	Skirta mokiniams, siekiantiems kartu su kvalifikacija įgyti ir vidurinį išsilavinimą (vidurinio ugdymo programa ir profesinio mokymo programa)	Skirta mokiniams, turintiems vidurinį išsilavinimą ir besimokantiems pagal pirminio profesinio mokymo programą	Skirta asmenims su intelekto negalia ir kitais specialiaisiais ugdymosi poreikiais, siekiantiems įgyti arba tobulinti turimą profesinę kvalifikaciją
2.2.	Valandų skaičius mokslo metams vienai mokinių grupei	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 15 val. mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama – 10 val. mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 8 val. mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams
		<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>	<i>iš kurių:</i>
		Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 2 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.
		Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val.
		Informavimas (įskaitant Profesinę veiklinimą) – 7 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.